

YURAGI O‘ZBEKCHA URGAN RUS SHOIRI**Qurolboyeva Maftuna Olimjon qizi**

O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Xalqaro jurnalistika fakultetining 2-bosqich talabasi

E-mail: @maftunaqurolboyeva237@gmail.com

ANNOTATSIYA

O‘zbek yozuvchilari asarlari bilan har bir mamlakatning qalbidan joy olib kelgan. Dunyoda o‘z o‘rniga ega yozuvchilar va shoirlar ko‘p. Ulardan biri rus, o‘zbek adabiyotining atoqli arbobi Aleksandr Faynberg ham o‘z hissasini qo‘shgan. Faynberg she‘rlari va tarjimalari bilan o‘zbek, rus va boshqa xalqlar qalbidan joy olgan. Ushbu maqolada rus shoiri va O‘zbekiston xalq shoiri Aleksandr Arkadeyivich Faynbergning hayot yo‘li va ijodiy faoliyati haqida yozilgan. Uning asarlari haqida ma’lumotlar taqdim qilingan.

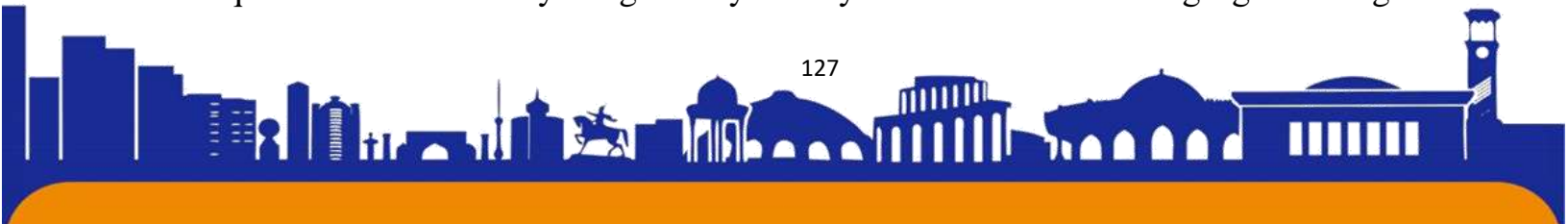
Kalit so‘zlar: ikki millat shoiri, rossiyalik, o‘zbek, tarjimon.

АННОТАЦИЯ

Узбекские писатели своими произведениями завоевали место в сердцах каждой страны. В мире есть много писателей и поэтов. Один из них - известный деятель русской и узбекской литературы Александр Фейнберг, внесший свой вклад. Своими стихами и переводами Фейнберг занял место в сердцах узбеков, россиян и других народов. Статья написана о жизни и творчестве Александра Аркадьевича Фейнберга, русского поэта и народного поэта Узбекистана. представлен.

Ключевые слова: поэт двух народов, русский, узбек, переводчик.

Aleksandr Faynberg rus shoiri, tarjimon, ssenariy navis, O‘zbekiston Respublikasi xalq shoiri. Aleksandr Faynberg 1939-yil 2-noyabr kuni Toshkentda tug‘ilgan. Uning ota-

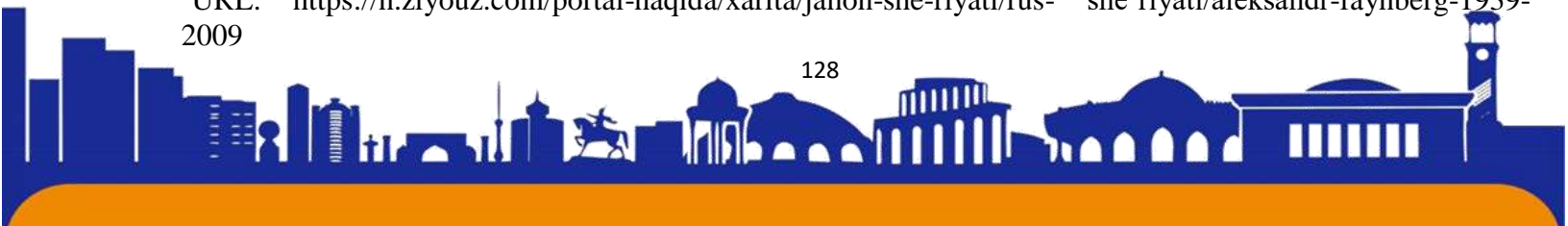

onasi 1937-yil Novosibirskdan ko‘chib o‘tgan. Shoirning otasi Arkadiy Lvovich Faynberg(1891-1971),onasi Anastasia Alexandrovna(1904-?) . Sobiq Jukovskaya ichida uning bolaligi o‘tgan. Yetti yillik maktabni tugatgandan so‘ng Aleksandr Faynberg Toshkent topografiya texnikumiga o‘qishga kirdi. Toshkent topografiya kollejiga o‘qishga kirganidan so‘ng,Faynberg geolog sifatida butun mamlakat bo‘ylab sayr qilib yurdi va uning go‘zal tabiatga bo‘lgan muhabbati uyg‘ondi. Aynan shu davrda uning “Velosiped yo‘lakchasi” nomli birinchi kitobi nashr etildi. Texnikumni tugatgandan so‘ng Tojikistonda armiyada xizmat qildi. Keyin Toshkent universitetini (hozirgi O‘zbekiston Milliy Universiteti)tugatdi,u yerda filologiya fakultetining sirtqi jurnalistika bo‘limida o‘qidi va talabalar ko‘p tirajida ishladi. 1961-yilda Inna Glebovna Kovalga uylandi.

O‘zbekistonning she‘riy osmonida Aleksandr Faynberg mubolag‘asiz eng yorqin nuroniylaridan biri hisoblanadi. U Toshkent,Moskva va Sankt-Peterburgda nashr etilgan 13 ta she‘riyat to‘plamining muallifi. “Etyud” (1967), “Soniya” (1969), “She‘rlar” (1977), “Ijobat” (1982),“Qisqa to‘lqin” (1983), “Yoyma to‘r” (1984), “ Erkin sonetlar” (1990) kabilar shular jumlasidan. U Alisher Navoiy va ko‘plab zamonaviy o‘zbek shoirlarining she‘rlarini rus tiliga tarjima qilgan. Uning sherlari “Smena”, “Navbat”, “Yoshlik”, “Yangi dunyo”, “SHarq yulduzi”, “Yangi Volga” jurnallarida va xorijiy mamlakatlar:AQSH, Kanada va Isroil davriy jurnallarida chop etilga¹. Faynberg 1965-1969-yillarda O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasida maslahatchi bo‘lgan. U rusiyabon kitobxonlarga ko‘plab o‘zbek shoirlarning asarlarini tarjima qilib berdi. Moskvada O‘zbekiston xalq shoiri Erkin Vohidovning “Ruhlar isyoni” poemasi, Toshkentda “Oqqushlar galasi” nomli o‘zbek shoirlari ijodidan qilingan tarjimalar jamlanmasi nashr

¹URL: <https://n.ziyouz.com/portal-haqida/xarita/jahon-she-riyati/rus-she-riyati/aleksandr-faynberg-1939-2009>

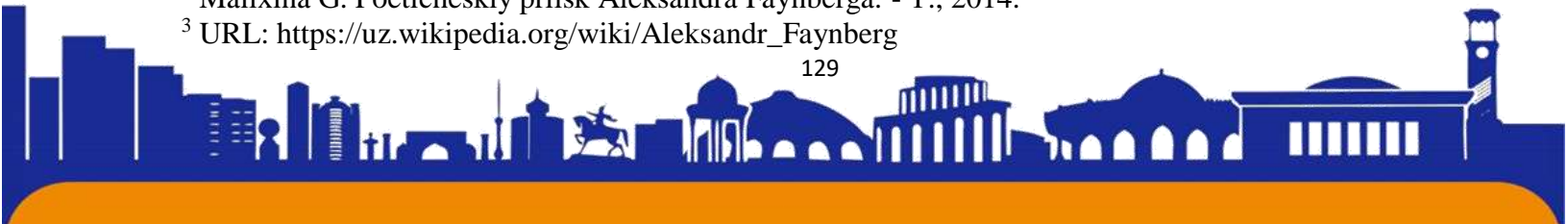
ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-11

etildi. 1999-yilda “Paxtakor” futbol jamoasining aviakashzada halok bo‘lganing 20 yilligiga uning ssenariyasi bo‘yicha “ularning osmondagi stadioni” filmi suratga olingan, unda Aleksandr Faynbergning 1979-yilgi paxtakorlar haqidagi so‘zlariga qo‘shiq yangraydi. 2004-yilda shoir Faynberg Rossiya prezidenti Farmoni bilan madaniy aloqalarni rivojlantirish, rus tili va rus madaniyatini saqlashga qo‘shgan ulkan hissasi uchun ushbu yuksak mukofotga sazovor bo‘ladi. Uning qalamiga 7 badiiy film ssenariyasi tegishli, eng muhimlari “Ko‘k osmonning o‘zida”, “Issiq quyosh ostidagi uy”, “Qandahor ostida yonib ketgan”, shuningdek, u 18 ta animation film ssenariylari muallifi. Bundan tashqari “Issiq quyosh ostidagi uy” (1977, “O‘zbekfilm”) filmining ssenariy muallifi ².

Aleksandr Faynberg - ajoyib tarjimon. Tarjimon o‘zbek yozuvchi va shoirlari: Abdulla Oripov va Xosiyat Rustamova, Sirojiddin Said va Omon Matjon va boshqa shoirlarning she‘rlarini va dostonlarini rus tiliga tarjima qilgan. Faynberg Alisher Navoiy asarlarini rus tiliga 10 jildini tarjima qilgan va nashr qilgan. “Rubayat yorlari” she‘rida u o‘zbek choyxonasini o‘zgarmas palov bilan shunday zavq bilan tasvirlaganki, uni tabassumsiz o‘qib bo‘lmaydi. Uning she‘riy ijodida o‘tmish bilan hozirgi kun, shuningdek, o‘zbek xalqining mehr-oqibati, muhabbatini ko‘rishimiz mumkin. O‘zbek shoiri Abdulla Oripov “Aleksandr Faynbergning ijodiga kelsak, barcha baland so‘zlar haqiqatning yuzdan bir qismini aks ettirmaydi, chunki u aslida noyob shoir va tarjimon edi. Jahon darjasidagi yozuvchi rus tilida so‘zlashadigan yozuvchilardan hech biri bizning quyoshli diyorumizga samimiy qo‘shiq kuylashi mumkin emas” - deb ta‘riflagan³. Shoiri sermahsul ijod qilgan. Uning ijodi rang - barangligi, teranligi va falsafiligi bilan insonlar qalbini zabt etgan.

² Malixina G. Poeticheskiy priisk Aleksandra Faynberga. - T., 2014.

³ URL: https://uz.wikipedia.org/wiki/Aleksandr_Faynberg

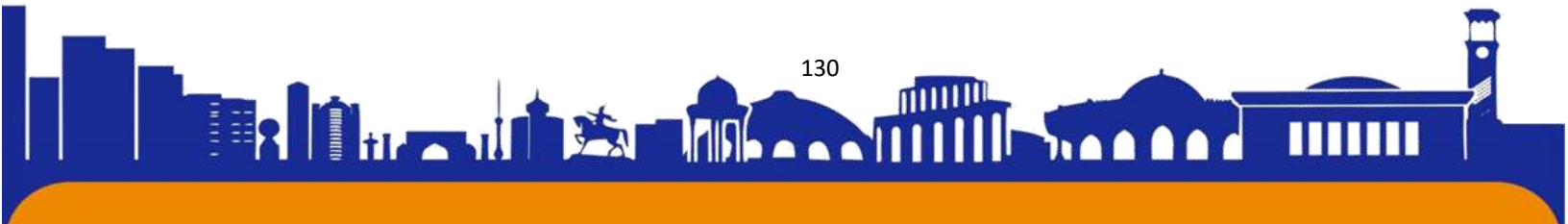

Suzyapman ,muhabbat,olis
Gulxanlardan o‘rlydi tutun.
Sendan bo‘sa oladi yulduz,
Bu qirg ‘oqdan ketaman bugun.
Qirg ‘oqga tashlayman langarcho‘p,
Izmiga soladi moviy suv.
To‘lqinlari yugurik ,to‘p-to‘p
Daryo tubi-adabiy g‘uluv.
Daryo bo‘ylab oqim betizgin,
Tikilasan samoda –qushlar.
To‘lqinlar ham ayriliq hissin
Sezgan kabi bir-birin ushlar.
Sirg‘aladi bo‘zlaring qaynoq,
Ko‘rinmaydi gulxan tutuni.
Bulutlarning ortida – qirg‘oq :
Kechir! - ko‘kka sig‘maydi uning⁴.

Shoir, tarjimon, ssenariynavis Aleksandr Faynberg 2009-yil 14-oktabr kuni Toshkent shahrida vafot etdi.

Aleksandr Faynberg o‘z vatanining haqiqiy vatanparvarligi timsoli. Faynbergning xotirasi qalbimizda mangu qoladi. Uning she‘riy to‘plamlari hozirgi kungacha qo‘lma–qo‘l bo‘lib kelmoqda ,matnlari oraqli qo‘shiqlar kuylanmoqda va ssenariylari asosida filmlar, multfilmlar yartilgan. Uning hayoti bilan bog‘liq sanalar har yili

⁴ Faynberg A. Ishk; degani bir karashda tuyular oson... She‘rlar//Aleksandr Faynberg. - T.: Ijod nashr, 2021.

nishonlanadi, shuningdek, sheʻriy kechalar va tadbirlar oʻtkaziladi. Shoir xotirasini abadiylashtirish maqsadida adiblar xiyobonida Faynbergning haykali oʻrnatildi. Bundan tashqari, Aleksandr Faynberg nomidagi stipendiya ham taʼsis etildi. Mohir tarjimon, ssenariynavis Aleksandr Faynberg qalbimizda mangu qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI:

1. Malixina G. Poeticheskiy priisk Aleksandra Faynberga. - T., 2014.
2. Faynberg A. Ishk; degani bir karashda tuyular oson... Sheʻrlar//Aleksandr Faynberg. - T.: Ijod nashr, 2021.
- 3.URL: <https://n.ziyouz.com/portal-haqida/xarita/jahon-she-riyati/russhe-riyati/aleksandr-faynberg-1939-2009>
4. URL: <https://yuz.uz/uz/news/aleksandr-faynbergning-yorqin-xotirasi>
5. URL: https://uz.wikipedia.org/wiki/Aleksandr_Faynberg
6. URL: <https://arboblar.uz/uz/people/fajnberg-aleksandr-arkadevich>
7. URL: <https://arboblar.uz/uz/people/fajnberg-aleksandr-arkadevich>
8. Meliqoʻziyeva Z. (aprel 2023). Oʻzbek va rus yozuvchisi Aleksandr Arkadevich. Faynberg hayoti, ijodining bugungi kundagi ahamiyati. Scientific Impulse, 1(9), P.770-772.
9. Oʻralov U. (dekabr 2022). Oʻzbek xalqining chin doʻsti, tarjimon va shoir – Aleksandr Faynberg. Pedagog (4), B.745-747.
10. Odinayev A. (iyun 2023). Oʻzbek adabiyotida Aleksandr Faynberg ijodining oʻrganilishi. Education and Innovation, 2(6), P.118-121.
11. Ibrohimova M. (fevral 2023). Faynberg va uning adabiy borligʻi. Scientific Impulse, 1(7), P.338-339.

